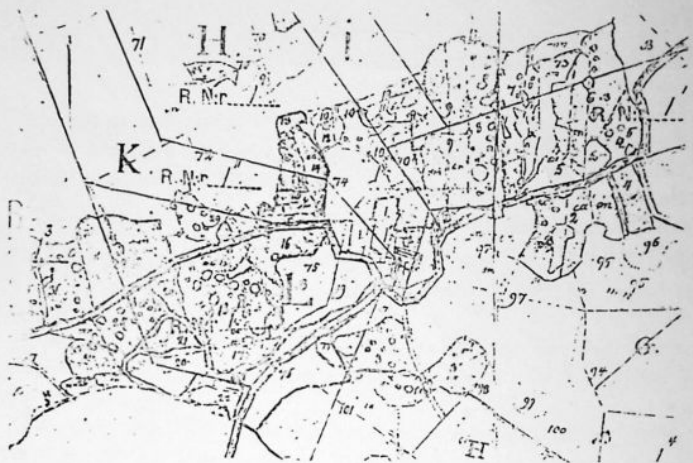

BJÄLKHULT

Bjälkhult har Frenninge sockens högsta punkt, 181 meter över havet. 1611 stavas namnet Biellcholt och 1812 stavas det Bjelkhult. Namnet får betecknas som ett naturnamn. Ett skogshult där man tog timmer till bjälkar. Namnet torde härstamma från 1000-talet eller däromkring och är ett av de yngsta ortnamnen i Frenninge socken. Bjälkhult finns inte som ortnamn någon annanstans i Sverige.

Bjälkhult bestod ända in på 1700-talet av bara en gård och räknades inte som by utan som torp. I början av 1700-talet var endast 8,5 hektar uppodlat. 1765 noterar Gillberg i sin beskrivning av Bjälkhult, att här fanns $\frac{1}{2}$ mantal kronoindelt hemman och 4 gatehus, samt att åkerjorden var mager, att man skördade mycket hö och att både högstammig skog och mindre värdefull skog fanns.

Vid enskiftet 1825 hade Bjälkhult växt till en liten by med 3—4 gårdar och 6—7 gatehus. Gårdarna och husen låg för denna tid ovanligt spridda. De gränser som drogs upp vid skiftet är i huvudsak kvar än i dag, markerade med stengärdesgårdar. Skiftet innebar, liksom i de andra byarna, mycken nyodling. Befolkningen växte i antal och nya gårdar och hus byggdes efterhand. Olika hantverkare kunde så småningom finna sin inkomst där, om dock knapp, ty Bjälkhult har aldrig varit en rik bygd.

Antalet hantverkare har varit påfallande stort. Där har funnits spinnrocksmakare, snickeriverkstäder, smedjor, slakteri, bryggeri, butiker, kvarnrörelse, bilstation, telefonstation, brandkår med mera.

Bjälkhults skytteförening var aktiv under många år. Brandkåren hade man ihop med Tollstorp och hette Bjälkhult-Tollstorps frivilliga brandkår. För danslysten ungdom var Bjälkhult den givna träffpunkten. Dansbanor har funnits på inte mindre än 4 ställen. En av dessa var under tak, men där upphörde dansen efter ett rejält byslagsmål mellan Starrarp och Långaröd. Bland seder och bruk kan nämnas att så kallade ystegille förekom i Bjälkhult fram till 1930-talet, det vill säga bondmororna gick gemensamt till dem som saknade ko med så mycket mjölk, att de kunde göra ost.

Vi skall göra en rundtur i Bjälkhult och peka på en del intressanta ställen. Vi närmar oss Bjälkhult från söder. I andra huset på vänster hand har en gång en Ola Sme' bott. Ett stycke längre bort, i vänstervägen fanns tidigare ett hus, där Tage Andersson 1922 startade Bjälkhults första

Bilstationsägare Tage Andersson (Alpfors) med sin T-Ford framför kommunalhuset i Frenninge 1922.

bilstation. Omedelbart därefter fanns tidigare en backstuga, som var bebodd en bit in på 1900-talet. Strax därefter fanns tidigare en avfartsväg, som ledde upp till bland annat bröderna Perssons snickeriverkstad, byggd vid sekelskiftet och riven i mitten av 30-talet. Vi befinner oss nu på den backe, där de allra första bjälkhultsborna slog sig ner för bortåt tusen år sedan.

Längre fram vid landsvägens högra sida hade Sven skraddare sin lilla speceributik, där golvet i butiken bestod av stampad lera.

Därefter har vi före detta Bjälkhults växelstation på vänster hand. Den flyttades till Starrarp 1948 och automatiserades några år senare.

På andra sidan av vägen fanns vid sekelskiftet det så kallade Ullgrens kru. Officiellt var det kaffeservering och ibland med dans på en liten bana i trädgården. Vid detta hus tar vi av åt höger och följer en smal väg som leder rakt upp i en bokebacke. Här fanns en överbyggd dansbana på 1910-talet och en annan på 1930-talet.

Vi beger oss sedan tillbaka, men innan vi återvänder till landsvägen, så

Snickeriverkstad i Bjälkhult 1908 eller 1909. Stående fr.v. Edvin Johansson, Starrarp, Olof Månsson, Oderup, Sven Johansson, Ormatorp, Ernst Persson, Bjälkhult och vagnmakare Olof Linde, Tollstorp. Sittande August Persson, Bjälkhult.

gör vi en avstickare bort där det lilla småbruket Skoghem en gång låg. Där bodde på sin tid Jins Drejare, som med en svartvit häst förspänd en liten åkvagn körde post ifrån Vollsjö i början av seklet. Jöns var rockadrejare, det vill säga han tillverkade spinnrockar.

I skogen just bortom Skoghem fanns den äldsta kända dansbanan i Bjälkhult kring sekelskiftet. Åter ute på landsvägen kommer vi strax fram till Bjälkhults bryggeri. Nils Svensson startade bryggeriet 1922 och drev även en speceriaffär i samma fastighet. Bryggerirörelsen avvecklades

Hornmusikkåren "Lyran" vid gästspel i Bjälkhult omkring 1915.

under 1960-talet. Strax efter bryggeriet tar vi av åt höger. Ett par hundra meter in på denna väg ser vi resterna av en skjutramp, som användes av skytteföreningen. Strax innan åt höger inne bland träd och buskar finns resterna av en brydestua. Om vi fortsätter framåt, så kommer vi till ett diktarhem. Här bodde småbrukaren och poeten Nils Eklundh.

Vi skall emellertid nu tillbaka till landsvägen och fram till korset. I denna fastighet fanns i början av seklet en mindre slakterirörelse och senare smedja. Mittemot fanns en speceriaffär. Den byggdes 1928 och brann ner 1973. Innehavarna var i tur och ordning Palmkvist, Paulsson, Eriksson, Mårtensson, Persson, Westerberg och Petersson.

Ät Långarödshället har vi sedan på vänster hand en snickeriverkstad, som byggdes 1936 av bröderna Persson, men överläts efter några år till Reinhold Andersson som drev rörelsen till en bit in på 1960-talet.

Ät Oderupshället har vi resterna av Bjälkhults mölla. Byggnadsåret är 1862. Den var i drift in på 1960-talet och revs slutligen 1969.

1960-talet brukar räknas som en gyllene tid i Sverige. I Bjälkhult kan vi dock se den bokstavligt talat mörka sidan av detta decenium. Granplantering på åkermarken och en snabb avfolkning. Förödelsen blev dock inte total. Ännu idag finns några familjejordbruk kvar och det händer inte så sällan att även yngre människor hittar en trivsamt boplats nära naturen i Bjälkhult.